

РЕЦЕНЗИЯ

от проф. д-р Милена Шушулова-Павлова, преподавател в Нов български университет,
департамент „Музика“ – професионално направление 8.3 Музикално и танцово
изкуство,

научна специалност Музикознание и музикално изкуство (05.08.02)

за *дисертационния труд* на

Ян Си (Китай)

докторант в НМА „Проф. Панчо Владигеров“ - София,

Клавирна катедра на Инструментален факултет на тема:

**СЮИТНИ ЦИКЛИ В БЪЛГАРСКАТА КЛАВИРНА МУЗИКА СЛЕД 80-ТЕ
ГОДИНИ НА ХХ ВЕК – ИНТЕРПРЕТАЦИОННИ ПРОБЛЕМИ**

с научен ръководител проф. д-р Даниела Андонова

за присъждане образователна и научна степен „ДОКТОР“

в професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство,

научна специалност Музикознание и музикално изкуство (05.08.02)

Биографични данни на кандидата

Ян Си е родена в Китай през 1995. Там завършва своето висше музикално образование със степен *магистър* в Университет по музика. Записва подготвителен клас по пиано в НМА „Проф. Панчо Владигеров“, София, през 2015. През 2016 е зачислена като докторант към Клавирна катедра ИФ на НМА с научен ръководител проф. д-р Даниела Андонова. Едновременно учи и пиано в нейния клас. По време на обучението си в България участва активно в концертния живот на Академията като изпълнява голяма част от анализирания в дисертационния труд произведения. В този период става лауреат на международните конкурси: „Музиката и земята“ – 2017, София; Награда за най-добро изпълнение на руска музика; „Пиано Крайова“, Румъния 2017: Втора награда.

ПУБЛИКАЦИИ по темата на дисертационния труд

Ян Си представя **три публикации** по темата на дисертационния труд:

1. **Си, Ян.** *Слънчеви лъчи“ от Пенчо Стоянов – интерпретационен подход.* 2019. <http://galerianadumite.bg/index.php/slnchevi-lchi-ot-pencho-stoyanov-interpretatsionen-podhod>
2. **Си, Ян.** *Микросюита“ от Пенчо Стоянов – интерпретационни проблеми.* Докторантски четения 2019, НМА „Проф. П. Владигеров“, София, Марс-09, под печат.
3. **Си, Ян.** *Три български танца“ оп. 75 от Николай Стойков – аспекти на интерпретацията.* 2019. <http://musicology-bg.com>

Концертни изпълнения от докторанта Ян Си на произведения, включени към активностите и публикацииите на дисертационния труд:

Пенчо Стоянов – „Микросюита“ (изпълнена на три събития): в концерт с българска музика на студенти и докторанти от НМА „Проф. Панчо Владигеров“ по повод националния празник на България – камерна зала „България“, 3.03 2017; в концерт на студенти от класа на проф. д-р Даниела Андонова в зала НМА 26.03. 2018; в концерт на студенти от ИФ на НМА 12.04.2018.

Николай Стойков – „Три български танца“ оп.75: в концерт с българска музика на студенти и докторанти от НМА „Проф. Панчо Владигеров“ по повод Националния празник на България – камерна зала „България“, 3.03 2018.

Публикациите и клавирните изпълнения са насочени към популяризиране на научната разработка на докторантката и са свързани с темата на нейната дисертация. Те са достатъчни, за да дадат публичен отзвук на теоретичната разработка и на предизвикат обществен интерес.

Дисертационният труд СЮИТНИ ЦИКЛИ В БЪЛГАРСКАТА КЛАВИРНА МУЗИКА СЛЕД 80-ТЕ ГОДИНИ НА ХХ ВЕК – ИНТЕРПРЕТАЦИОННИ ПРОБЛЕМИ е структуриран в увод, пет глави, заключение, изтъкване на приносите и библиография. Състои се от 179 страници, и са приложени 143 музикални примера. Съдържанието на главите включва:

Увод. Глава първа: **Приемственост в традиции между класическия сюитен цикъл и циклите в българската музика в последната четвърт на ХХ в.** 1. Обзор на българската композиторска школа и развитието на сюитния цикъл. (1.1. Създаване на българската професионална музика. 1.2. За българското клавирно творчество.) 2. Видът клавирни сюити и развитието им. (2.1. Старинна сюита. 2.2. Нова тип сюита.) 3. Сюити и развитието им в ХХ век в творчеството на българските композитори. Глава втора: **Пенчо Стоянов и клавирните сюити в творчеството му. Творецът Пенчо Стоянов.** 2. Микросюита. Глава трета: **Николай Стойков и някои клавирни сюити в творчеството му.** 1. Творецът Николай Стойков. 2. Характерни особености на някои от сюитните цикли. 3. „Три български танца” оп. 75. 4. „Старите латерни – характеристични пиеси” оп. 85. 5. „Малка сюита от три родопски песни” оп.90. Глава четвърта: **Клавирни сюити в творчеството на Красимир Милетков.** 1. Красимир Милетков като творец. 2. Сюита „*Vacillus Bulgaricus*”. Глава пета: **Детският свят като сюжетност в някои български сюитни цикли след 80-те години на ХХ в.** 1. Пенчо Стоянов – „Слънчеви лъчи”. 2. Красимир Милетков – „Музикална кутийка”; „Спомени от детството”; „Приказен свят”; „Картини от една ваканция”. Заключение.

Първата глава „Приемственост в традициите между класическия сюитен цикъл и циклите в българската музика в последната четвърт на ХХ в.”, включва две точки: т.1. Българската композиторска школа и развитието на сюитния цикъл и т.2. Сюити и развитието им в ХХ век в творчеството на българските композитори. **Втора глава** разглежда творчеството на композитора Пенчо Стоянов и неговата клавирна сюита „*Микросюита*”. **Трета и четвърта глава** са посветени на композиторите Николай Стойков и Красимир Милетков, като разглеждат характерни особености на техни клавирни сюити: „Три български танца” оп.75, „Старите латерни - характеристични пиеси” оп.85 и „Малка сюита от три родопски песни” оп.90 от Николай Стойков и сюита „*Vacillus Bulgaricus*” от Красимир Милетков. **Пета глава** разглежда детския свят като сюжетност в някои български сюитни цикли след 80-те години на ХХ век: в творчеството на Пенчо Стоянов – „Слънчеви лъчи”, както и сюитите „Спомени от детството”, „Приказен свят” и „Картини от една ваканция” от Красимир Милетков, обединени в сборника „Музикална кутийка”.

За дисертационния труд е ползвана **библиография**, включваща 15 източника (14 печатни и 1 електронен): от българските автори – д-р Лилия Крачева, проф. д-р Правда Горанова, проф. д-р Милена Шушулова, проф. д-р Ромео Смилков, проф. Богомил Стършенов, доц. д-р Даниела Илич, както и трудове и на самите композитори: проф. д.н. Пенчо Стоянов, Акад. Николай Стойков, Красимир Милетков. Много от детайлите в анализите са резултат от личните срещи-интервюта на докторантката със самите композитори: П. Стоянов, Н. Стойков и Кр. Милетков. Тези лични срещи-разговори са изключително ценни и всъщност приносни. **Концертно изпълнени** от докторанта произведения, включени в анализите на дисертационния труд, са: „Микросюита“ от П. Стоянов (няколкократно) и „Три български танца“ оп. 75 от Н. Стойков.

Значимост на изследвания проблем в научно и научно-приложно отношение

Дисертационният труд е първото изследване на някои клавирни сюитни цикли на български автори след 80-те години на ХХ в. от чуждестранен докторант (от Китай) в България. Тази научна разработка разширява комуникацията между България и Китай. Тя спомага разпространението на българската музикална култура и достъпа до българската композиторска школа, както и опознаването на българските музикални традиции в тази далечна страна и на друг континент (Азия). Дисертацията дава възможност да се включат и произведения от български автори в учебния и педагогически репертоар в Китай, с което се разширява международния авторитет на българската музикална култура в чужбина, т.е. тя е своеобразен мост между двете култури.

Точно формулирани цели и задачи на дисертацията

Дисертантът има ясно поставени цел и задачи, спазва точна и прецизна методология, които тя научно изследва и доказва в труда си. **Целите**, които си поставя Ян Си в началото на дисертацията са да даде информация за някои клавирни сюити от края на XX век от български композитори, както и за техните автори. В представените анализи на произведенията е разгледан техния музикален език: структура, ладова основа, хармонии, ритми, връзката с българския фолклор, както и някои съвременни новаторски течения в музиката на XX век. В тях се включва и специфичният музикален език от българския фолклор, полиладовата основа, някои елементи на авангардната техника. Анализите в дисертацията имат **практическо значение** за обучението по пиано на малките и младите пианисти, за педагозите, за студенти и ученици по пиано, особено от една толкова далечна култура като китайската. Тези познания биха обогатили техния опит в клавирната интерпретация, познанията им за репертоара, за стила. Тези разработки имат образователно знание за педагогическите школи у нас и по света като средство за овладяване на научно-методическите похвати, необходими на пианистите при интерпретацията на български клавирни пиеси пиано.

Степен на познаване на състоянието на проблема и съответствие на използваната литература. Коректност при цитирането на представителен брой автори

Изследването е задълбочено и сериозно. Липсват цитирания на автори, работили върху композиторите и върху някои от анализиранияте клавирни произведения. Част от литературата и изброена в библиографията, но не е отразена в научната работа. Липсват и цялостни изводи върху отделните композитори, върху творчеството им, както и съпоставка на композиторите. Научната разработка се основава само върху първостепенен анализ, без да навлиза в по-дълбочинни нива. Въпреки тези пропуски, все пак в заключението авторката прави един по-основен извод: *„Изтъкнати са някои насоки в развитието на българската клавирна музика от този период: например към камерност, остра характеристичност и съпоставяне на контрастни образи, изразени с пестеливост на музикалния език и краткост на формата. Проявата на този нов подход към музикалното време, към концентрирано и ускорено развитие са елементи, които ярко присъстват в „Микросюита“ от Пенчо Стоянов. Това произведение е пример за пестеливост на средствата и лаконичност в изграждането на сюитния цикъл – тенденциите в развитието на сюитата през XX в. В анализите на произведенията се изследва и взаимовръзката на българския фолклор с музикалния език на избраните произведения: интонации и цитати от народната музика, полиладова основа, ритми, имитация тембри на български народни инструменти – струнни, духови и ударни.“* (цитат)

Наличие на обоснован и разработен теоретичен модел на изследването

Както бе споменато по-горе, в представените анализи на произведенията е разгледан техния музикален език: структура, ладова основа, хармонии, ритми, връзката с българския фолклор. Разгледан е и специфичният музикален език на българския фолклор, полиладовата основа, някои елементи на авангардната техника. Вероятно, поради езикови и културални прегради, работата на докторанта е спряла на този етап.

Наличие на собствен принос

Като приноси на изследването могат да бъдат посочени следните моменти:

1. **За първи път** в България се изследват и анализират клавирните сюити „Микросюита“ от Пенчо Стоянов и „*Bacillus Bulgaricus*“ от Красимир Милетков.
2. Дисертационният труд е **първо изследване от чуждестранен докторант** (от Китай) в България на сюитни цикли и произведения от български композитори.

3. Научната разработка дава възможност за: **разширяване на комуникациите** между България и Китай; **достъп до** българската музикална култура и композиторска школа за **музиканти от други държави** (Китай и др.); опознаването и **разпространението на българските музикални традиции в Китай**, с което се разширява международния авторитет на българската музикална култура; **докторският труд предоставя информация за нови репертоарни произведения** от български автори в учебния и педагогически план.
4. Дисертационният труд ще **обогатява професионалните познания на педагози и изпълнители**. Анализът и представянето на тези нови клавири произведения (*Микросюита* от П. Стоянов и „*Bacillus Bulgaricus*” от Красимир Милетков) подпомага работата на преподаватели по пиано в България (в музикални школи, професионални музикални училища и ВУЗ-ове. Теоретичната и практическата подготовка на педагози, учащи се и изпълнители ще бъде провокирана с нов репертоар.
5. Трудът има **практическо значение** за педагози и изпълнители, провокирайки усета им към звуковата изобразителност, търсене на персонажност и модерна изразност. Той е важен за **българското музикознание**, заради фокусирането си върху някои от написаните клавири сюити от края на ХХ век в българската клавирна музика.

Оценка на съответствието на автореферата с основните положения и приносите на дисертационния труд.

Авторефератът отговаря на дисертацията и коректно предава характера на научния текст на докторската работа.

Лични качества на автора (ако рецензентът го познава)

Не познавам лично Ян Си. Въпреки това съм впечатлена от изпълнението на докторантската ѝ задача, от нейното желание да се запознае максимално – като писмена разработка и като изпълнителски клавири опит – с българската композиторска школа и българският педагогически метод на работа. Това говори за нейните качества, както и за работата на нейния научен ръководител – проф. д-р Даниела Андонова.

Мнения, препоръки и бележки

Нямам.

В заключение на тази РЕЦЕНЗИЯ ще завърша със следната оценка:

Дисертационният труд на **Ян Си – СЮИТНИ ЦИКЛИ В БЪЛГАРСКАТА КЛАВИРНА МУЗИКА СЛЕД 80-ТЕ ГОДИНИ НА ХХ ВЕК – ИНТЕРПРЕТАЦИОННИ ПРОБЛЕМИ**, заедно с носените от него приноси с научни и научни-приложни качества, активността ѝ – публикации и концерти, както и фактът, че тя е от Китай, а разработва тема, свързана с българската клавири изпълнителска и композиторска школа, смятам достатъчни, за да дам своята положителна оценка и да предложа на уважаемото научното жури да присъди образователната и научна степен „доктор” в професионално направление 8.3 Музикално и танцово изкуство, научна специалност Музикознание и музикално изкуство (05.08.02) на Ян Си, според изискванията на Закона за развитие на академичния състав в Република България.

25.8.2019

София

Проф. д-р Милена Шушулова-Павлова